

Inspektionsrapport
från Skolverket
54-2006:2923

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Carlssons skola i
Stockholm

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Föreningen för Carlssons skola
Kommendörsgatan 31
114 58 STOCKHOLM

2007-05-16
1 (3)
Dnr 54-2006:2923

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Carlssons skola i Stockholm

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskola Carlssons skola i Stockholm kommun. Besök gjordes i skolan den 14-15 februari 2007.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och vara berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 16 augusti 2007 skall Föreningen Carlssons Skola redovisa till Skolverket, Enheten i Stockholm, vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att Carlssons skola är en mycket väl fungerande skola. Skolans ledning har i hög grad lyckats styra verksamheten mot nationellt uppställda mål. Väl fungerande samverkansformer mellan förskoleklass, fritidshem och grundskola har utvecklats som bidrar till att berika elevernas lärande.

2007-05-16

2 (3)

Dnr 54-2006:2923

Skolans kvalitetsarbete bedrivs systematiskt och genomtänkt. När utvecklingsområden identifierats utarbetas en handlingsplan som blir styrande för arbetet. Resultaten följs upp och analyseras för eventuella insatser i syfte att ytterligare utveckla verksamheten.

Följande områden inom Carlssons skola visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Eleverna ges inte förutsättningar att nå målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5 (9 kap.2 § skollagen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte i enlighet med författningarnas krav (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Betyg sätts inte i enlighet med bestämmelserna då betyg sätts i ordning och uppförande. Omdömena i terminsrapporterna är betygsliknande (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämförd med 7 kap. 3 § grundskoleförordningen).
- Skriftliga omdömen upprättas inte enligt förordningen (1 a kap. 7 § förordning om fristående skolor jämförd med 7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Utbildningen är inte avgiftsfri (9 kap. 7 § skollagen).

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Eleverna inflytande över det egna lärandet bör förbättras.
- Skolan bör i likabehandlingsplanen tydliggöra såväl det förebyggande arbetet som åtgärdande insatser. Även elevernas deltagande i arbetet med att upprätta en likabehandlingsplan bör förbättras.
- I åtgärdsprogrammen bör skolan tydliggöra hur uppföljning och utvärdering av vidtagna insatser skall ske.
- Individuella utvecklingsplaner bör i högre utsträckning uttrycka vilka insatser som skolan avser att vidta för att understödja att eleven utvecklas i riktning mot uppsatta mål.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Gunnel Eriksson
Undervisningsråd

2007-05-16

3 (3)

Dnr 54-2006:2923

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Karin Nilsson, Anette Älmdalen, Christina Aro-Östgren, Claes-Göran Aggebo och enhetschef Agneta Sandén deltagit.

Bilaga

Rapport

Kopia till

Stockholm kommun

Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Carlssons skola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	2
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	3
Bedömning av resultaten	4
Bedömning av genomförandet	7
Bedömning av förutsättningarna	13

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Carlssons skola den 14-15 februari 2007. Några dagar före inspektörernas besök på skolan intervjuades rektorn. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Detta är Skolverkets tredje inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 1871. Den senaste inspektionen av skolan gjordes läsåret 1996/1997 (dnr 97:105). I Skolverkets beslut konstaterades att skolan uppfyllde kraven för godkännande.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som anges i Skolverkets beslut åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av beslutet. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades rektorn, ett av Skolverket gjort urval av lärare, elever respektive föräldrar, skolans elevvårdsteam där skolsköterskan ingår samt företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också förskoleklasserna och lektioner i flertalet årskurser i grundskolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Huvudmannen för Carlssons skola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Stockholms kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Skolverket tar tagit del av den rapport som Stockholms kommuns egna inspektörer gjort efter ett besök på skolan den 21-24 oktober år 2002¹. I rapporten betonas att skolan kommit långt i målstyrningsarbetet.

Beskrivning av skolan

Carlssons skola	Antal elever
Förskoleklass	60
Grundskola	557

Carlssons skola är godkänd av regeringen för att bedriva verksamhet i årskurserna 1–6. Den 25 januari 1995 godkände Skolverket Carlssons skola som en fristående skola för årskurserna 7–9 (dnr 94:1077). Vidare har skolan genom Skolverkets beslut den 15 maj 1998 fått rätt att anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet (dnr 98:906). I ett av Skolverket meddelat underrättelsebeslut har huvudmannen även godkännande att bedriva förskoleklass i anslutning till skolan (dnr 99:2002).

Huvudman för skolan är den ideella föreningen, Föreningen för Carlssons Skola, med organisationsnummer 802005-8270.

Verksamheten vid Carlssons skola startade år 1871. Vid Skolverkets besök bedrevs verksamhet i förskoleklass och årskurserna 1–9 i grundskolan.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 617 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Stockholms kommun, men skolan har även elever från Botkyrka, Danderyds, Ekerö, Haninge, Huddinge, Lidingö, Nacka, Norrtälje, Sollentuna, Solna, Täby, Vallentuna och Värmdö kommun.

¹ Utbildningsförvaltningen i Stockholms stad gör övergripande uppföljningar av samtliga skolformer.

Utsprunget till Carlssons skola är den verksamhet som startades år 1871 av familjen Nordkvist. Skolan låg på Blasieholmen och hade två klasser för pojkar. Det nuvarande namnet, Carlssons skola, antogs 1919 efter en av skolans rektorer. År 1948 blev skolan en samskola med lokaler på Lilla Nygatan. Huvudmannen ville förändra verksamheten och utöka den till en heltäckande grundskola med integrerad fritidshemsverksamhet, vilket krävde större lokaler. År 1995 flyttade verksamheten till före detta Ahlströmska skolan på Östermalm.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Carlssons skola och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Inspektörerna bedömer att Carlssons skola är en mycket väl fungerande skola. Skolans ledning har i hög grad lyckats styra verksamheten mot nationellt uppställda mål. Väl fungerande samverkansformer mellan förskoleklass, fritidshem och grundskola har utvecklats som bidrar till att berika elevernas lärande.

Skolans kvalitetsarbete bedrivs systematiskt och genomtänkt. När utvecklingsområden identifierats utarbetas en handlingsplan som blir styrande för arbetet. Resultaten följs upp och analyseras för eventuella insatser i syfte att ytterligare utveckla verksamheten.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Eleverna ges inte förutsättningar att nå målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5 (9 kap.2 § skollagen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte i enlighet med författningarnas krav (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Betyg sätts inte i enlighet med bestämmelserna då betyg sätts i ordning och uppförande. Omdömena i terminsrapporterna är betygsliknande (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämförd med 7 kap. 3 § grundskoleförordningen).
- Skriftliga omdömen upprättas inte enligt förordningen (1 a kap. 7 § förordning om fristående skolor jämförd med 7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Utbildningen är inte avgiftsfri (9 kap. 7 § skollagen).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Eleverna inflytande över det egna lärandet bör förbättras.
- Skolan bör i likabehandlingsplanen tydliggöra såväl det förebyggande arbetet som åtgärdande insatser. Även elevernas deltagande i arbetet med att upprätta en likabehandlingsplan bör förbättras.
- I åtgärdsprogrammen bör skolan tydliggöra hur uppföljning och utvärdering av vidtagna insatser skall ske.
- Individuella utvecklingsplaner bör i högre utsträckning uttrycka vilka insatser som skolan avser att vidta för att understödja att eleven utvecklas i riktning mot uppsatta mål.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Kunskaper

Utbildningen i förskoleklassen skall stimulera varje barns utveckling och lärande. Den skall ligga till grund för fortsatt skolgång. Förskoleklassen omfattas inte av målen att uppnå som finns angivna i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet eller av grundskolans kursplaner. Lagstiftaren har därmed avsett att barnens kunskaper inte skall mätas utan att det är målen att sträva mot och därmed verksamhetens inriktning som skall utvärderas.

I samtal med rektorn, skolans lärare samt föräldrar framgår att verksamheten i förskoleklasserna på ett mångsidigt sätt stimulerar barnens utveckling. Allt arbete i förskoleklassen utgår från läroplanens strävansmål. Såväl vid inspektörernas besök i förskoleklasserna som i samtal med lärare framkommer att elevernas matematiska tänkande stimuleras genom lek, praktiskt arbete, men också genom laborativt arbete. Leken är också ett viktigt redskap för att utveckla elevernas språkliga medvetenhet med rim och ramsor som viktiga inslag. Inspektörerna bedömer att verksamheten i förskoleklasserna vid Carlssons skola ger en grund för fortsatt skolgång.

Staten har fastställt vilka kunskapsmål eleverna i grundskolan minst skall ha nått i slutet av det femte respektive nionde skolåret i vart och ett av ämnena i den nationella timplanen. Detta ställer krav på att skolan utvecklar system för att följa elevernas kunskapsutveckling genom skolåren i alla ämnen. Som ett stöd för att bedöma måluppfyllelsen erbjuder skolorna de av Skolverket utarbetade nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurs 5.

Av skolans kvalitetsredovisning för 2006 framgår att 98 procent av eleverna nådde målen i svenska, engelska respektive matematik på de nationella ämnesproven i årskurs 5. Skolan stämmer även av måluppfyllelsen i övriga ämnen förutom i hem- och konsumentkunskap. Rektorn uppger att hem- och konsumentkunskap bedrivs inom fritidshemsverksamheten som en kurs med uppsatta mål. Inspektörerna har granskat de mål som ingår i den aktuella kursen i hem- och konsumentkunskap och kan konstatera att målen inte motsvarar vad den nationella kursplanen anger för årskurs 5.

Då eleverna har rätt till en utbildning som ger kunskaper och färdigheter som väsentligen överensstämmer med vad grundskolan skall ge är det skolans ansvar att organisera verksamheten så att eleverna ges förutsättningar att nå målen i de nationella kursplanerna. Eftersom skolbarnsomsorg är frivillig kan den utbildning som skall ge eleverna kunskaper och färdigheter som motsvarar de nationella kursplanerna inte ges i den verksamheten istället för i skolan.

Inspektörerna bedömer därför att skolans organisation medför att eleverna inte ges förutsättningar att nå målen för årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap.

Carlssons skola har även rutiner för att stämma av måluppfyllelsen tidigare än i årskurs 5 och då med fokus på ämnena svenska, engelska och matematik.

De nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurs 9 är obligatoriska. Syftet med dessa prov är dels att de skall användas för att bedöma elevernas kunskapsutveckling, dels som stöd för betygssättning. Resultaten från de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik år 2006 visade att samtliga elever vid Carlssons skola som genomförde proven i sin helhet fick minst provbetyget godkänd i dessa ämnen.

I skolans kvalitetsredovisning anges att överensstämmelsen mellan resultaten på de nationella ämnesproven och elevernas slutbetyg är god. Inspektörerna har noterat att sex av skolans elever, vilket motsvarar närmre tio procent, inte genomförde proven i matematik. Enligt rektorn beror detta på att eleverna varit sjuka.

Nedanstående tabell visar resultaten på de nationella ämnesproven och elevernas slutbetyg år 2006.

Tabell 1	Resultatmått för elever i årskurs 9								
	Svenska			Engelska			Matematik		
	G*	VG*	MVG*	G	VG	MVG	G	VG	MVG
Andel (%) enligt nationella proven	5	45	50	0	44	56	28	47	25
Andel (%) med slutbetyg	11,3	53,2	35,5	1,6	32,3	66,1	25,8	46,8	27,4

Källa: Skolverkets statistik.*

Inspektörerna har även granskat hur olika betygssteg fördelar sig mellan ämnena. Denna granskning visar att mellan 27 och 95 procent av eleverna har fått det högsta betygssteget, MVG, i olika ämnen. Inspektörerna ställer sig frågande till rimligheten i denna spridning. Rektorn har även uppmärksammat denna spridning och detta har bland annat resulterat i att delar av ämnet hem- och konsumentkunskap belyses under en årligen återkommande temavecka (se vidare Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen).

Av nedanstående tabell framgår genomsnittligt meritvärde, andel elever med fullständigt slutbetyg samt behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Som framgår av tabellen är resultaten vid Carlssons skola högre i jämförelse med såväl Stockholms stad som riket.

* Betygsbeteckningarna G (Godkänd), VG (Väl godkänd) och MVG (Mycket väl godkänd).

Tabell 2	Resultatmått för elever i årskurs 9								
	Carlssons skola			Stockholms kommun			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde	252,1	255,2	270,1	221,0	221,3	221,9	206,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	93,3	91,7	95,2	75,6	75,7	75,1	75,9	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till gymnasieskolans nationella program	100	100	98,4	89,8	89,2	90,0	89,6	89,2	89,5

Källa: Skolverkets statistik

Enligt SALSA² är skolans resultat högre än det modellberäknade både vad gäller andel elever som uppnått målen som genomsnittligt meritvärde. Sammantaget bedömer inspektörerna att Carlssons skola lyckats väl med att ge eleverna kunskaper och färdigheter, dock med undantag av tidigare nämnda brist.

Utveckling och lärande relaterat till ämnesövergripande kunskapsmål

I läroplanen och i kursplanerna anges mål att sträva mot. Dessa anger vilken inriktning undervisningen skall ha för att eleverna skall utveckla förmågor som exempelvis nyfikenhet, att arbeta självständigt och tillsammans med andra och att kritiskt granska.

Skolledningen vid Carlssons skola har under flera år arbetat intensivt med att tydliggöra de olika målnivåer som finns i de nationella styrdokument. Resultatet av detta arbete följs bland annat upp genom årliga enkäter. Som exempel på resultatmått från den enkät som genomfördes år 2006 uppgår 90 procent av eleverna att de känner lust att lära.

Normer och värden

Skolan har, utöver kunskapsuppdraget, i uppgift att ge elever de normer och värderingar som anges i skollag och läroplan. I det uppdraget ingår att undervisningen skall bedrivas i demokratiska arbetsformer och att elevernas inflytande över det egna lärandet skall öka med stigande ålder och mognad. Vidare skall eleverna ha en skolgång där ingen utsätts för diskriminering eller någon form av kränkningar.

I den enkät som refereras till tidigare i rapporten finns även frågor som berör dessa aspekter. Bland annat svarar eleverna på frågor om de känner till målen för utbildningen. År 2006 uppgav 94 procent av eleverna och 92 procent år

² För att få en mer nyanserad bild av skolornas betygsresultat än enbart genom att tillhandahålla de faktiska betygsresultaten som skolor uppnår, har Skolverket utvecklat Skolverkets Arbetsverktyg för lokala SambandsAnalyser - SALSA. Verktöget jämför i en statistisk modell kommuners och skolors faktiska betygsresultat avseende "andel elever som uppnått målen" respektive "genomsnittligt meritvärde" med ett modellberäknat värde. I denna beräkning tas hänsyn till bakgrundsfaktorer såsom föräldrarnas utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelningen pojkar/flickor i kommuner och skolor.

2005 att de instämmer alternativt instämmer helt i detta påstående. Då kännedom om målen, enligt inspektörerna, är en avgörande komponent för att ha möjlighet till inflytande över undervisningens utformning och för att utveckla ansvarstagande har skolan i detta avseende nått ett gott resultat. I påståenden om i vilken utsträckning eleverna får vara med och planera/bestämma på skolan anger 71 procent att de ges denna möjlighet.

I de samtal som inspektörerna haft med elever vid skolan framkommer att de i skiftande grad anser att de ges möjlighet till inflytande över det egna lärandet och att möjligheten till påverkan är lärarberoende. En del av de äldre eleverna som inspektörerna talat med upplever att det är både praktiskt och bekvämt när lärarna bestämmer. Lärare däremot anser att de måste involvera eleverna i ett tidigare skede i de målbeskrivningar som utarbetas inför varje arbetsområde (se vidare Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen). Inspektörerna gör bedömningen att elevernas inflytande över det egna lärandet bör förbättras. Dessutom bör skolan arbeta för att elevernas inflytande ökar i takt med stigande ålder och mognad. Skolan har själv identifierat elevernas inflytande som ett utvecklingsområde.

Elevernas rätt till inflytande gäller även över verksamheten i stort. På Carlssons skola har denna del av skolans demokratiuppdrag omsatts genom klass-, elev- och matråd och eleverna kan även ge konkreta exempel på resultat av rådens arbete. Enligt inspektörernas bedömning fungerar elevernas inflytande i detta avseende väl.

Enligt inspektörerna är det viktigt att en skolas ledning tydliggör sin inställning till diskriminering och alla former av kränkande behandling. På Carlssons skola är målet dels att "Carlssons skola skall vara en skola där varje elev känner sig trygg och uppskattad som den han/hon är och en skola där man ständigt utvecklar sin sociala kompetens", dels att "nolltolerans mot mobbning och okamratligt beteende" gäller.

Både elever och föräldrar som inspektörerna talat med under besöket vid skolan upplever att skolmiljön är trygg och att ett respektfullt förhållningssätt råder såväl elever emellan som mellan elever och vuxna på skolan. I samtal med skolans elevvårdande personal framkom att åtgärdande insatser i samband med ett attitydproblem i en elevgrupp pågick i en av årskurserna. Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolan noga följer upp effekterna av vidtagna åtgärder.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill har granskats om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Skollagen ställer krav på att verksamheten i en fristående skola skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning i det offentliga skolväsendet.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7).

Likabehandlingsplanen vid Carlssons skola består av flera delar och har delvis utvecklats utifrån skolans mobbingplan och innehåller en definition av begreppet mobbing, hur skolan agerar om något inträffar samt hur dokumentationen skall ske. Inspektörerna har fått reaktioner från föräldrahåll avseende skolans sätt att informera dem i samband med kränkningar. Enligt rektorn kontakter skolan alltid den drabbades föräldrar omgående och senare övriga inblandades vårdnadshavare. Inspektörerna vill påpeka vikten av att berörda föräldrar informeras skyndsamt.

I skolans likabehandlingsplan ingår även en handlingsplan benämnd ”STOP och elevsamverkan”. Syftet med denna plan är att få eleverna delaktiga i arbetet mot mobbing. Den så kallade STOP-gruppen består av tre elever från årskurserna 3–9 samt handledare från skolans Antimobbingteam. Eleverna som ingår i gruppen bär röda tröjor för att lätt bli igenkända.

En tredje del av likabehandlingsplanen är skolans EQ³-plan med mål från läroplanen. Trivsel och ordningsregler är en del av denna som ur elevperspektiv innebär ”respekt för dig själv, för kamraterna samt för egendom”. Vad detta mer konkret innebär diskuteras i varje klass. Resultatet av arbetet med Respekt och hänsyn följs årligen upp genom en enkät.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att flera av de inslag som krävs i arbetet för att förebygga och förhindra diskriminering, mobbing och annan kränkande behandling redan finns på skolan. Genom bland annat den enkätundersökning som skolan årligen genomför identifieras läget på enheten och även genom att på klassrådets dagordning ha med punkten ”Stämningen i klassen”.

³ Står för emotionellt och socialt lärande.

Enligt inspektörernas bedömning bör skolan i likabehandlingsplanen tydliggöra såväl det förebyggande arbetet som åtgärdande insatser.

Inspektörerna vill även uppmärksamma skolan på att den 15 oktober 2006 trädde en ny förordning i kraft om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan. Den likabehandlingsplan som finns på Carlssons skola är daterad ”december 2006” och enligt rektorn har skolans elever inte varit delaktiga i alla delar i detta arbete. Inspektörerna bedömer att elevernas deltagande i arbetet med att upprätta en likabehandlingsplan bör förbättras.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I skolans emblem finns begreppen Kunskap, Tradition och Framtid och utifrån dessa har skolans vision formulerats: ”Tillsammans har vi roligt och lär oss för livet. Från Carlssons skola går du ut i världen med ett öppet och nyfiskt sinne”. De tre begreppen avspeglas på olika sätt i skolans verksamhet.

Skolans organisation av verksamheten är en del av arbetet med visionen. På skolan finns sex förskoleklasser med vardera tio elever. Genom att indela läsåret i perioder då klasserna arbetar parallellt två och två för att under kommande period byta parallellklass lär alla elever känna varandra. I förskoleklasserna tjänstgör tre lärare och tre förskollärare.

Vid övergången till grundskolan organiseras eleverna i tre parallella klasser med lärare, förskollärare och fritidspedagoger. Skolan upplever att den samverkan som finns mellan skolan och fritidshemmet fått avsedd effekt och resulterat i att elevernas lärande berikats.

Till årskurs 4 och 7 ombildas klasserna och undervisningen bedrivs utifrån ett ämneslärarsystem. Samverkan mellan skolan och ”mellanstadieverksamheten inom fritidshemmet” bedrivs även i årskurs 4–6 då eleverna arbetar med bland annat experiment och naturorienterande ämnen.

Organiseringen av klasserna är, enligt rektorn, ett sätt att i praktisk handling omsätta den del av skolans vision som rymmer begreppet ”Tillsammans”. Vidare uppger rektorn att ombildandet av klasserna också är en målmedveten åtgärd för att förhindra anonymitet och därmed risk för kränkningar. Ytterligare ett skäl till att ombilda klasserna är att ge eleverna möjligheter till nya utmaningar såväl kunskapsmässigt som socialt. Skolans äldsta elever berättar för inspektörerna att när de ser tillbaka på skolåren i Carlssons skola, så har omorganisationen av klasserna bidragit till den positiva stämningen. Eleverna säger dock att när klasserna skulle ombildas första gången var de inte lika positivt inställda och enligt rektorn har även föräldrar tidigare ställt sig kritiska.

Begreppet Tradition, som återfinns i skolans emblem, innebär vidare att skolans årliga temaveckor genomförs. I samband med inspektörernas besök pågick temaveckan ”Må bra” och eleverna arbetade med olika aspekter av temat. Ett annat återkommande inslag är Bokens vecka. Andra traditioner som finns på skolan är exempelvis vårsoaré, en musikal som årskurs 5 ansvarar för, olika idrottsevenemang, julmarknad och vernissager.

I ett skriftligt dokument har Carlssons skola angett hur strukturen från läroplan – kursplan - planering av arbetsområden med tillhörande måldokument – utvecklingssamtal och upprättande av en individuell utvecklingsplan till terminsrapporter och, i förekommande fall, betyg hänger ihop.

Detta omsätts konkret i samband med att ett nytt arbetsområde påbörjas. Då utarbetar ansvarig lärare alltid ett måldokument för arbetsområdet. I detta anges mål, bedömningens inriktning, innehåll, källor, utvärdering, tidsplan och för årskurs 8 och 9 även betygskriterier. De mål som anges i måldokumentet utgör sedan underlag inför utvecklingssamtalen (se vidare Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning). Samma struktur gäller för all verksamhet vid skolan och arbetssättet har, enligt lärarna, bidragit till att de alltid måste förvissa sig om att ett planerat arbetsområde bidrar till att nå de nationella målen. Enligt inspektörernas bedömning har Carlssons skola lyckats väl med att omsätta det mål- och resultatstyrda system som gäller för skolan.

Individanpassning och stöd

Från och med den 1 juli 2006 har förändringar införts i förordningen om fristående skolor avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn skall se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder skall ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet skall framgå vilka elevens behov är, hur behoven skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Programmet skall omfatta hela elevens skolsituation.

Carlssons skola har utarbetat en handlingsplan för att identifiera elever i svårigheter. Av handlingsplanen framgår även ansvarsfördelning mellan bland annat elevens mentor, arbetslaget, speciallärare och elevvårdsteam. I arbetet med att identifiera elever i behov av särskilt stöd har skolans speciallärare utvecklat en kartläggningsmodell i ämnena svenska och matematik. Denna kartläggning börjar redan i förskoleklassen och genomförs vid fastställda tidpunkter i grundskolans olika årskurser. Resultaten sammanställs så att skolan också kan följa enskilda elevers kunskapsutveckling över tid. Klassens lärare och speciallärarna analyserar resultaten och när behov föreligger upprättas ett åtgärdsprogram.

De åtgärdsprogram som upprättas vid Carlssons skola följer en enhetlig struktur. Inspektörerna har granskat ett antal åtgärdsprogram och bedömer att dessa i stort är av god kvalitet. Inspektörerna vill särskilt lyfta fram att skolan i åtgärdsprogrammen även beaktar att förändringar i skolsituationen kan fordras för att eleven skall uppnå det aktuella målet. Enligt inspektörernas bedömning bör dock skolan i åtgärdsprogrammen tydliggöra hur uppföljning och utvärdering av vidtagna insatser skall ske.

Av skolans dokumentation, men även i samtal med rektorn framkommer att åtgärdsprogram upprättas i svenska, engelska, matematik samt i moderna språk. Inspektörerna vill påpeka att kravet på att upprätta åtgärdsprogram gäller samtliga ämnen. Vid granskning av skolans betygskataloger våren 2006 har inspektörerna funnit några elever som inte nått målen i andra ämnen än ovan angivna och för dessa elever saknades åtgärdsprogram. Inspektörerna bedömer därför att skolan inte lever upp till förordningens krav om upprättande av åtgärdsprogram.

Stöd ges såväl inom klassens ram som enskilt. För att ytterligare stödja elevernas kunskapsutveckling finns ”kärnämnestid” för årskurserna 4–6, vilket innebär att lektioner i svenska, engelska och matematik parallellläggs tillsammans med speciallärare för att möjliggöra samverkan med fritidspersonal. Vid dessa tillfällen erbjuds även elever som behöver extra utmaningar i ett ämne möjlighet till detta. Sammantaget bedömer inspektörerna att skolans arbete för att individanpassa och ge stöd i huvudsak fungerar väl.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Inför utvecklingssamtalen görs avstämningar i samtliga ämnen genom att de mål som behandlats i vart och ett av arbetsområdena under den gångna perioden ”lyfts in” i ett dokument som skall användas vid utvecklingssamtalet (se ovan Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen). Innan samtalet äger rum skriver eleven sina reflektioner till målen i respektive ämne och därefter läraren, varpå dokumentet sänds hem till föräldrarna. Genom detta förfaringssätt bedömer inspektörerna att skolan bidrar till att eleverna utvecklar kunskapskvaliteter som uttrycks i både kursplaner och läroplan. Dessutom får föräldrarna möjligheter att förbereda sig inför samtalet. De föräldrar som inspektörerna talat med anser att såväl förberedelserna inför som genomförandet av utvecklingssamtalen är av god kvalitet.

Carlssons skola har medgivande att sätta betyg enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. I dessa bestämmelser finns kravet att upprätta individuella utvecklingsplaner i samband med utvecklingssamtalens genomförande. Inspektörerna har granskat ett urval av individuella utvecklingsplaner och bedömer att dessa i högre utsträckning bör uttrycka vilka insatser som skolan avser att vidta för att understödja att eleven utvecklas i riktning mot uppsatta mål.

Vidare framgår det av bestämmelsen att läraren på begäran av elevens vårdnadshavare skall lämna annan skriftlig information som ett komplement till utvecklingssamtalet. Uppgifter i utvecklingsplanen och i den skriftliga informationen får inte ha karaktären av betyg.

Som ett led i skolans kontinuerliga uppföljning av elevernas kunskapsutveckling får eleverna från och med vårterminen i årskurs 1 terminsrapporter. I dessa anges för respektive ämne elevens arbetsinsats i skolan, ett omdöme samt eventuell lärarkommentar. Omdömet beskriver om eleven nått målen, överträffat målen alternativt om en förbättring behövs. Om det anges att förbättring behövs skriver läraren en kommentar. I terminsrapporten bedöms även elevens ordning och uppförande i en tvågradig skala A eller B. Inspektörerna bedömer att den information som ges i terminsrapporterna är betygsliknande och ges inte på begäran av vårdnadshavaren samt att betyg sätts i ordning och uppförande. Detta är inte förenligt med gällande bestämmelser.

För de elever som saknar slutbetyg i något ämne skall ett skriftligt omdöme om elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Det skriftliga omdömet skall beskriva elevens studieutveckling, innehålla information om vilka mål som har uppnåtts under grundskoletiden och av omdömet kan också framgå de stödinsatser som vidtagits. Carlssons skola har inte upprättat skriftliga omdömen för aktuella elever. Inspektörerna bedömer därför att skolan inte lever upp till de krav som författningen ställer avseende skriftliga omdömen.

Som en naturlig följd av att skolan systematiskt arbetar med enhetliga måldokument inför varje arbetsområde är bedömning och i förekommande fall även betygssättning stående inslag i den pedagogiska diskussionen på skolan.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Inspektörerna bedömer att Carlssons skola genom återkommande uppföljningar av elevernas lärande, analys av betygsutvecklingen samt enkätundersökningar bland elever och föräldrar utvecklat ett fungerande system att följa såväl elevernas kunskapsutveckling som sociala utveckling, men även hur kvaliteten på skolans verksamhet upplevs.

Skolans kvalitetsarbete bygger på en kvalitetscirkel där man utgår från identifierade utvecklingsområden och ett förslag till handlingsplan utarbetas. Denna går på remiss till arbetslagen och när olika remissinstanser lämnat synpunkter genomförs justeringar. Skolans ledningsgrupp fastställer slutgiltigt handlingsplanen, vilken bifogas skolans arbetsplan. Enligt inspektörernas bedömning har skolan ett väl fungerande kvalitetsarbete.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall varje skola årligen upprätta en kvalitetsredovisning. Den skall fungera som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen har som syfte att bidra till att förverkliga utbildningens nationella mål samt ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Lärare, övrig personal och elever skall medverka vid utarbetandet av kvalitetsredovisningen och vårdnadshavarna skall ges möjlighet att delta.

År 2006 upprättade Carlssons skola för första gången en kvalitetsredovisning. Denna anger hur väl skolan lyckats med det nationella kunskapsuppdraget genom att presentera såväl resultat från årskurs 5 som 9, med undantag för vad som tidigare angetts under området Resultat. Vidare innehåller kvalitetsredovisningen information om skolans värdegrundsuppdrag. Kvalitetsredovisningen går på remiss till arbetslagen på samma sätt som vid upprättandet av olika handlingsplaner (se ovan). Elevers och föräldrars deltagande i arbetet med kvalitetsredovisningen begränsas till att de svarat på enkätundersökningar. Kvalitetsredovisningen är uppbyggd enligt modellen mål, resultat, skolans arbete, analys samt åtgärder. Detta är dock inte konsekvent genomfört i alla områden. Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolan i det fortsatta arbetet strävar efter att kvalitetsredovisningen genomgående har en tydlig struktur.

Ledning och intern kommunikation

Huvudman för Carlssons skola är den ideella Föreningen för Carlssons Skola. Styrelsen sammanträder regelbundet och då lyfts frågor om skolans mål och resultat från olika uppföljningar och utvärderingar presenteras. Styrelsen fattar även beslut om delegation till rektorn.

Rektorn som tillträdde sin tjänst 1992 är utbildad folkskollärare med kompletterande akademiska studier. Hon har mångårig erfarenhet som skolledare och har genomgått skolledarutbildningen vid Uppsala universitet.

Ledningsfunktionen på skolan består av en styrgrupp bestående av rektorn samt tre samordnare. Gruppens huvudansvar är omvärldsbevakning och strategisk planering. Implementering av nya utvecklingsinsatser, som exempelvis individuella utvecklingsplaner beslutas av gruppen. På skolan finns även en ledningsgrupp med representation från alla arbetslag. Styrgruppen förbereder ärenden och planerar ledningsgruppens arbete. Olika förslag från styrgruppen diskuteras i alla arbetslag för att sedan återföras till ledningsgruppen. En handlingsplan för det aktuella utvecklingsområdet fastställs därefter av ledningsgruppen.

Enligt den kompetensanalys som genomförts vid skolan är ledarskap ett utvecklingsområde. Skolans styrgrupp besöker därför samtliga lärare för att studera hur ledarskapet i klassrummet bedrivs och följer upp besöket med respektive pedagog.

Sammantaget bedömer inspektörerna att styrning och ledning vid Carlssons skola fungerar väl.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgången till utbildning som skall erbjudas, öppenheten och urvalsregler, personalens kompetens samt läromedel, pedagogiska material och utrustning.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av eventuella avgifter samt skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Bestämmelser finns i bl.a. skollagen och förordningen om fristående skolor. Nedan följer en beskrivning och bedömning av några utvalda områden av särskilt intresse för skolans förutsättningar att tillhandahålla en utbildning av god kvalitet.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Enligt skollagen skall en fristående skola vara öppen för alla. Carlssons skola står öppen för alla och urvalsprincipen kötid tillämpas. Förtur ges till elever som har syskon på skolan.

Enligt stadgarna för Föreningen Carlssons Skola skall "vårdnadshavare för i skolan inskriven elev vara medlem i föreningen". Föreningsstämman beslutar om medlemsavgift som för närvarande är 250 kronor per familj och år. Enligt inspektörerna bedömning är det inte godtagbart att kräva medlemskap i någon förening. Härigenom blir skolan i praktiken inte öppen för alla och heller inte avgiftsfri.

Personal

95 procent av skolans lärare har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva.

En inventering av kompetensutvecklingsbehov har genomförts genom en MÅL 3-analys. Denna utmynnade i insatser rörande värdegrund, EQ, mål/kriterier, matematik, svenska och ledarskap. De lärare som inspektörerna talade med var mycket nöjda med möjligheterna till kompetensutveckling.

Materiella resurser

När eleverna kommer till Carlssons skola möts de av en välkomnande atmosfär med levande ljus och en skola som är fri från klotter och skadegörelse. Respektive årskurs har sin verksamhet samlad med tillgång till tre klassrum samt ett tillhörande forskarrum som används för årskursens tre klasser. I forskarrummet finns tillgång till datorer och även litteratur och annan utrustning som understödjer en modern utbildning.

Skolans bibliotek är tillgängligt under hela skoldagen och här kan eleverna använda sig av datorer både för att söka information och för egna arbeten. Därutöver finns ytterligare två datasalar.

Stabilitet

Inspektörerna har granskat huvudmannens årsredovisning för verksamhetsåret den 1 juli 2005 till och med den 30 juni 2006. Huvudmannen, som använder en auktoriserad revisor, uppvisade ett positivt resultat för verksamhetsåret och så även för föregående år. Skolan har en kö på drygt 4 000 barn.

Sammantaget bedömer inspektörerna att förutsättningarna för utbildning vid Carlssons skola är goda.

Datum	Ort
2007-05-16	Stockholm

Gunnel Eriksson

Karin Nilsson